

**MAASEUTUALUEIDEN YRITTÄJILLE SUUNNATTU
HANKETOIMINTA**

Case: HYMY Häme -hankkeen asiakasvaikuttavuus

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Mustiala, maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

kevät, 2019

Päivi Kulma

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Mustiala

Tekijä	Päivi Kulma	Vuosi 2019
Työn nimi	Maaseutualueiden yrittäjille suunnattu hanketoiminta Case: HYMY Häme -hankkeen asiakasvaikuttavuus	
Työn ohjaaja/t	Jouko Lindroos	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Hyvällä Yhteistyöllä Menestyviä Yrityksiä Hämeeseen, eli HYMY Häme -hankkeen vaikuttavuutta asiakasnäkökulmasta. HYMY Häme -hanke on yksi maaseuturahoituksen kautta rahoitetuista yhteistyöhankkeista, jonka tavoitteena on ollut varmistaa, että maaseudun yritykset, monialaiset maatilat ja yritystoimintaa maaseudulle suunnittelevat saavat asiantuntija-apua sekä ohjausta yritystoiminnan eri vaiheisiin. Hanke järjestettiin Kanta- ja Päijät-Hämeen alueella 2015-2018.

Hankkeen toteuttajana ja tämän opinnäytetyön toimeksiantajana toimi ProAgria Etelä-Suomi ry.

Vaikuttavuuden selvittämiseksi toteutettiin kyselytutkimus, joka lähetettiin hankkeen toimenpiteisiin osallistuneille yrittäjille ja yritystoimintaa suunnitteleville lokakuussa 2018. Vastausprosentti jäi hyvin matalaksi, jonka vuoksi tutkimusta laajennettiin vielä puhelinhaastattelulla. Tutkimuksen tulosten ja niistä saatujen johtopäätösten lisäksi työ osoitti selkeän tarpeen hanketoiminnan palautteenkeruun kehittämiseksi. Tätä varten työn lopussa onkin kehittämissuunnitelma, jonka avulla palautteenkeruu ja tulevien vastaavien hankkeiden vaikuttavuuden mittaaminen olisi jatkossa helpommin toteutettavissa.

Avainsanat Hanketoiminta, maaseuturahoitus, maaseutuyritys

Sivut 32 sivua, joista liitteitä 4 sivua

Degree Program in Agricultural and Rural Industries
Mustiala

Author	Päivi Kulma	Year 2019
Subject	The project operations for the entrepreneurs in rural areas Case: The efficiency of HYMY Häme project from customer perspective	
Supervisors	Jouko Lindroos	

ABSTRACT

The purpose of this thesis was to find out the efficiency of HYMY Häme project from customer perspective. HYMY Häme project is one of the co-operation projects which are financed by the rural development program. Its main goal has been to assure that the enterprises, diversified farms and the persons who are planning to start business in rural areas will get the information and guidance they need in different kinds of situations. The project was arranged in the regions of Kanta-Häme and Päijät-Häme in 2015-2018.

The realizer of the project and the commissioner of this thesis was ProAgria Etelä-Suomi ry.

The research method was a questionnaire, which was sent to all the participants of the project in October 2018. Unfortunately, the response rate was very low and because of that, the research was expanded by telephone interviews. Besides the results and conclusions of the research, it became very clear that there is a need to develop the feedback process of projects in general. At the end of this thesis, there is a medium-term plan for that, so it would be easier to collect and analyze the feedback of the projects in the future.

Keywords Project, rural development fund, rural enterprise

Pages 32 pages including appendices 4 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	MAASEUTURAOITUS	2
2.1	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020.....	2
2.2	Vihreän kasvun Häme – Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueellinen maaseutusuunnitelma 2014-2020.....	4
3	HYMY HÄME-HANKE.....	5
3.1	Toteutusajankohta	6
3.2	Toteuttaja ja toiminta-alue	7
3.3	Rahoitus ja hankkeen seuranta	7
4	KYSELYTUTKIMUS	8
4.1	Kyselyn tausta	8
4.2	Kyselylomakkeen laadinta.....	8
4.3	Kyselyn onnistuminen	10
4.4	Kyselytutkimuksen tulokset	10
4.5	Lisäaineiston hankinta haastattelututkimuksella	19
4.6	Haastattelututkimuksen tulokset.....	19
4.6.1	Osallistuminen HYMY Hämeen järjestämiin toimintoihin.....	19
4.6.2	Mitä toivottaisiin lisää?	20
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITYSEHDOTUKSET	21
5.1	Palautteen keruun kehittäminen	23
	LÄHTEET.....	27

Liitteet

Liite 1 HYMY Häme -hankkeen asiakaskyselyn lomake

1 JOHDANTO

Maaseutualueilla toimii perinteiseen alkutuotantoon suuntautuneiden maatalojen lisäksi suuri joukko muiden toimialojen yrityksiä. Yritystoimintaa harjoitetaan sekä itsenäisenä yritystoimintana että maatalouden liittäjänäiselinkeinona. Kaupunki-maaseutuluokituksen mukaan noin 30 % Suomen yrityksistä toimii maaseudulla.

Maaseutualueiden yritystoiminnalla on erittäin suuri merkitys maaseutualueiden elinvoimaisuuden säilymiseen. Yritykset työllistävät usein yrittäjien lisäksi myös työntekijöitä, minkä myötä alue saa työpaikkojen lisäksi myös uusia asukkaita. Suurin osa maaseutualueiden yrityksistä on mikroyrityksiä, jotka työllistävät alle 10 henkilöä. Yrityksiä toimii mm. elintarvikkeiden jatkojalostuksen, kaupan ja rakentamisen alalla. Lisäksi palveluala (kuten maatilamatkailu, green care ym.) on edelleen kasvussa. (Luke, 2018)

Maaseuturahoituksella halutaan osaltaan varmistaa, että maaseutualueiden yrittäjät saavat toimintansa kehittämiseen ja ylläpitämiseen riittävästi ohjausta ja taloudellista tukea. Yritysten toimintaa tuetaan suoraan taloudellisesti esimerkiksi investointitukien muodossa. Ohjausta ja sparrausta puolestaan järjestetään mm. erilaisten hankkeiden kautta. Maaseutuyrittäjät kokevat toisinaan olevansa melko yksin yritystoimintansa kanssa, jolloin erilaisilla yritystoimintaa tukevilla koulutuksilla, tapahtumilla ja muulla yhteisellä toiminnalla on suuri merkitys mm. yrittäjien keskinäiseen verkostoitumiseen.

Hyvällä Yhteistyöllä Menestyviä Yrityksiä Hämeeseen, eli HYMY Häme -hanke on yksi maaseutuyritysten toimintaa kehittävistä yhteistyöhankkeista. Sen tavoitteena on ollut varmistaa, että Kanta- ja Päijät-Hämeen alueella toimivat yritykset ja yrittäjät saavat apua ja tukea yritystoimintansa erilaisissa tilanteissa, aina perustamisesta laajentamiseen, tai jopa omistajanvaihdokseen saakka. Hanke on täydentänyt palvelutarjontaa yhteistyössä muiden elinkeinotoimijoiden kanssa.

Tämän työn tarkoituksena oli tutkia HYMY Hämeen vaikuttavuutta ja hankkeen tavoitteissa onnistumista asiakasnäkökulmasta. Kysely tehtiin osaksi hankkeen loppuraporttia, jossa arvioidaan hankkeen onnistumista sekä toteuttajaorganisaation että asiakkaan näkökulmasta. Lisäksi kyselyllä pyrittiin saamaan tietoa siitä, minkälaista toimintaa yrittäjät toivovat jatkossa olevan tarjolla. Kyselyn varsinaisten tulosten ohella ilmeni myös joitakin selkeitä kehittämistarpeita, joita tulevaisuudessa on järkevää ottaa huomioon uusia, vastaavanlaisia hankkeita toteutettaessa.

2 MAASEUTURAHOITUS

Maaseutualueiden kehittämistä rahoitetaan vuosina 2014-2020 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta. Sen budjetti ajalle 2014-2020 on noin 100 miljardia euroa, jota jäsenmaat täydentävät yhteensä 61 miljardin euron julkisella rahoituksella. (Euroopan komissio, 2018)

Jokainen EU-maa laatii oman maaseudun kehittämissuunnitelman (yhden tai useamman), joka on suunniteltu vastaamaan kunkin maan omia tarpeita. EU määrittelee ohjelmiin päälinjaukset, joita jäsenvaltiot voivat soveltaa omien priorisointiensa mukaan. EU-alueen 28 jäsenvaltiossa on 2014-2020 välisenä aikana yhteensä 118 maaseudun kehittämissuunnitelmaa. Suomessa näitä ohjelmia on olemassa kaksi: Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma, sekä Ahvenanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma. (maa-seutu.fi, n.d)

Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman osalta Suomi täydentää omaa, hieman yli 2,3 miljardin maatalousrahaston osuuttaan 3,2 miljardin euron kansallisella rahoituksella, sekä 2,6 miljardin euron kansallisella lisärahoituksella, jolloin Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman kokonaisrahoitus on lähes 8,2 miljardia.

Ahvenanmaan maaseudun kehittämissuunnitelman kokonaisrahoitus on noin 59 miljoonaa euroa, josta EU:n osuus on 20,7 miljoonaa. Kansallista rahoitusta ohjelmaan on varattu 34,7 miljoonaa ja kansallista lisärahoitusta 3,0 miljoonaa euroa. (Euroopan komissio, 2014)

2.1 Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020

Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman pääasiallinen tarkoitus on tukea alueellista kehitystä koko Manner-Suomessa. Ohjelman tavoitteisiin kuuluu sekä ympäristöön liittyviä tavoitteita että maaseutualueiden kehittämiseen liittyviä tavoitteita. Ympäristötavoitteita ovat mm. ilmastomuutoksen hillintä, luonnon monimuotoisuuden lisääntyminen sekä vesistöjen tilan ja maatalouskäytössä olevan maaperän kunnon paraneminen. Maaseutualueiden muita kehittämistavoitteita ovat mm. osaamisen, tiedonvälityksen ja yhteistyön lisääminen, yritystoiminnan monipuolistuminen ja työllisyyden parantaminen maaseutualueilla, sekä maataloustuotannon kilpailukykyyn parantaminen. (Maa- ja metsätalousministeriö, n.d.)

Ohjelmaa hallinnoi Maa- ja metsätalousministeriö, joka vastaa ohjelman lainsäädännöstä, ohjelma-asiakirjasta, sekä ohjelman toteutuksen seurannasta. Entinen Maaseutuvirasto, nykyinen Ruokavirasto, vastaa ohjelman toimeenpanosta ja sähköisistä järjestelmistä sekä toimii maksajavirastona ja vastaa valvonnasta. ELY-keskukset (15 kpl) toimivat puolestaan

ohjelman alueellisen suunnitelman toteuttajana ja päätöksentekijänä hanke- ja yritystuista, maatalouden rakennetuista sekä luomu- ja ympäristösopimuksista. ELY-keskukset vastaavat myös alueellisesta koulutuksesta ja neuvonnasta. (maaseutu.fi, n.d.)

Ohjelman kokonaisbudjetti, 8,171 miljardia euroa jakautuu eri osa-alueille alla olevan taulukon mukaisesti.

Taulukko 1. Maaseutuohjelman toimenpiteet ja rahoitus (maaseutu.fi, n.d.)

Toimenpide	milj. euroa
Koulutus ja tiedonvälitys	80
Neuvonta	34
Investoinnit fyysiseen omaisuuteen	1 035
- josta kokonaan kansallinen lisärahoitus	656
Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen	402
- josta kokonaan kansallinen lisärahoitus	67
Maaseudun palvelujen ja kylien kehittäminen	80
Ympäristökorvaukset	1 586
Luonnonmukainen tuotanto	326
Luonnonhaittakorvaukset	3 640
- josta kokonaan kansallinen lisärahoitus	1 830
Eläinten hyvinvointi	458
Yhteistyö ja innovaatiot (sis. EIP)	160
Leader	300
Tekninen apu	70
Yhteensä	8 171

* Lisäksi yksityiset panostukset esim. investointeina ja talkootyönä

Eniten rahoitusta hyödyntävät luonnollisesti maatilat (maatalouden investoinnit, ympäristökorvaukset, luonnonmukaisen tuotannon korvaus, luonnonhaittakorvaus ja eläinten hyvinvointi -korvaus), mutta myös maaseutualueiden yrityksille ja muille yhteisölle (kuten kyläyhteisöt) rahoitusta on saatavilla. Koska Suomi on hyvin maaseutuvoittoinen maa, on alueellisesti rahoituksen piiristä rajattu pois ainoastaan suurimpien kaupunkien keskustat lähialueineen. Suomen pinta-alasta 95 % katsotaan olevan maaseutua. (Euroopan komissio, 2014)

Maaseutualueiden pienet ja keskisuuret yritykset voivat hyödyntää ohjelmaa hakemalla rahoitusta esimerkiksi liiketoimintansa aloittamiseen tai kehittämiseen. Myös muihin yritystoiminnan kehitystoimenpiteisiin, kuten tuote- tai palvelukehitykseen, erilaisiin innovaatioihin ja kansainvälistymispyrkimyksiin on mahdollista saada taloudellista tukea. Lisäksi yritysten välisen yhteistyön kehittäminen on niin ikään tärkeänä toimenpiteenä rahoitettavien kohteiden listalla. (Maa- ja metsätalousministeriö, n.d.)

Maaseutualueiden yrityksille suunnattua neuvontaa, ohjausta ja sparrausta järjestetään esimerkiksi yhteistyö ja innovaatiot -toimenpiteen alla. Tämän toiminnan tarkoituksena on välittää tietoa yrittäjille maaseuturahastosta haettavissa olevista yritystuista, sekä tukea ja järjestää ohjausta yrittäjille yritystoiminnan eri vaiheissa ja tilanteissa.

Yritystoimintaa ja sen kehittämistä tuetaan yleisesti toki monesta muustakin eri rahoitusohjelmasta. Esimerkkeinä mm. EU:n rakennerahastojen rahoitus (EAKR ja ESR), ELY-keskusten avustukset yritystoiminnan edistämiseksi, Finnveran rahoitus ja Business Finlandin rahoitus, joissa kaikissa on omat ehtonsa tukien ja rahoituksen saamiseksi. Maaseuturahastosta jaettava tuki on kuitenkin tarkoitettu nimenomaan maaseutualueilla toimiville yrityksille niiden toiminnan kehittämiseen. (Holopainen, 2018, s. 210)

2.2 **Vihreän kasvun Häme – Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueellinen maaseutus suunnitelma 2014-2020**

Hämeen ELY-Keskuksen laatima Vihreän kasvun Häme -maaseutus suunnitelma on tehty alueelliseksi maaseutuohjelman toteuttamissuunnitelmaksi Hämeen ELY-keskuksen toiminta-alueelle, joka kattaa Kanta- ja Päijät-Hämeen maakunnat. Ohjelman rahoituskehys on noin 31 miljoonaa euroa hanke- ja yritystukiin, sekä 18,54 miljoonaa euroa Leader-ryhmien toimintaan. Kokonaisuudessaan Hämeessä on ohjelmakauden aikana varattu hieman alle 49 miljoonaa maaseudun kehittämiseen. (Pitkänen, n.d.)

Vihreän kasvun Häme -suunnitelman pääpaino on synnyttää uutta elinkeinotoimintaa Hämeen maaseudulle. Hämeestä pyritään kehittämään vihreän talouden edelläkävijä, sekä tekemään siitä houkutteleva ja monimuotoinen asuinmaaseutu. Maaseutuna ohjelmassa käsitetään koko alue, lukuun ottamatta Lahden, Hämeenlinnan ja Riihimäen keskustaajamia.

Suunnitelman neljä painopistealuetta ovat ruokaketju, metsä- ja puutuoteala (metsästä saatava energia ja muu metsään liittyvä yritystoiminta), matkailu ja siihen liittyvä palveluliiketoiminta, sekä asuminen. Lisäksi suunnitelmaan kuuluu kaksi läpikäyvää teemaa, jotka ovat biotalous ja yrittäjyys.

Yrittäjyyttä ja yritysverkostojen edistämistä pyritään vahvistamaan ohjelmakaudella, jotta maaseutualueet säilyisivät elinvoimaisina. Hämeessä on edelleen runsaasti kotieläintaloutta, kasvinviljelytiloja ja erikoiskasvinviljelyä, jotka puolestaan luovat hyvän pohjan muullekin maaseutuyrittäjyydelle. Lisäksi maantieteellinen sijainti ja liikenneyhteydet ovat Hämeessä hyvät.

Tällä hetkellä Hämeessä maaseutuyrityksiä toimii mm. elintarvikejalostuksen, matkailun, hevostalouden, urakoinnin ja puun jatkojalostuksen toimialoilla. Muita kasvavia aloja ovat palveluliiketoiminta (esim. hoiva- ja hyvinvointiala), sekä uusiutuvaan energiaan ja vihreään talouteen liittyvä yrittäjyys (Hämeen ELY-keskus, 2013).

Maaseutusuunnitelman tavoitteena on yritystoiminnan osalta varmistaa, että maaseutuyritykset pysyvät elinvoimaisina ja niiden kasvuhakuisuutta tuetaan. Tämä edistää yritysten omaa liiketoimintaa ja lisää samalla työpaikkoja maaseudulla. Uusien toimialojen ja liiketoimintakonseptien suunnittelua ja toteuttamista halutaan myös tukea sekä taloudellisesti että ohjauksen ja sparrauksen kautta. Tällä pyritään yritysten lukumäärän kasvatamiseen, joka jälleen nostaa koko maaseudun elinvoimaisuutta ja vetovoimaa. Yritysten yhteistyöverkostojen muodostumista halutaan myös kehittää, jotta pienempien toimijoiden keskinäisellä yhteistyöllä saataisiin rakennettua merkittävämpiä tuote- ja palvelukokonaisuuksia synergiaedun kautta.

Keinoina edellä mainittuihin tavoitteisiin pääsemiseksi on ohjelmassa sekä suoraa taloudellista tukea että neuvonnallista ja ohjaavaa tukea. Taloudellista tukea ovat jo aiemmin mainitut aloitus-, kehittämis- ja investointiavustukset, sekä esimerkiksi yritysryhmätoimintaa varten saatavissa olevat hanketuet.

Yrittäjien oman osaamisen kehittämiseen, sekä ylipäänsä yrittäjyyden tukemiseen, on tarjolla maaseutuohjelmassa koulutus- ja tiedonvälityshankkeina, sekä yhteistyö -toimenpiteen mukaisena hanketoimintana. Yksi tällaisista yritystoimintaa tukevista hankkeista Hämeessä on ollut HYMY Häme-hanke.

3 HYMY HÄME-HANKE

Hyvällä Yhteistyöllä Menestyviä Yrityksiä Hämeeseen, eli HYMY Häme -hanke on maaseudun yrityksille suunnattu yritystoiminnan kehittämishanke. Sen kohderyhmänä ovat maaseudulla toimivat yritykset, monialaiset maatilat, sekä yritystoimintaa maaseutualueille suunnittelevat henkilöt.

Hankkeen tarkoituksena on tarjota asiantuntija-apua yritystoiminnan eri vaiheisiin kuten yrityksen perustamiseen, liikeidean täsmentämiseen, erilaisten rahoitusvaihtoehtojen vertailuun, investointitukimahdollisuuksiin ym. yritystoiminnan kannalta kriittisiin tilanteisiin. Lisäksi hankkeen tavoitteena on ollut lisätä yrittäjien ja yritystoimintaa suunnittelevien henkilöiden osaamista mm. verkostoitumisen, muutoshallinnan, sekä markkinoinnin osa-alueilla. Hanke on järjestänyt yrittäjille suunnattuja

yrittäjätilaisuuksia ja -koulutuksia, yritysryhmätoimintaa, yrityskohtaista neuvontaa ja opintomatkoja. (Nurmi, haastattelu 7.11.2018)

Hankkeen tavoitteena on myös tehostaa kuntien ja valtion tarjoamien palveluiden käyttöä sekä edistää erilaisten rahoitusvälineiden käyttöä. Yhteistyökumppanit, esimerkiksi kuntien ja elinkeinoyhtiöiden yrityspalvelut, saivat hankkeen avulla tarpeeseen sopivan tekijän. Toteuttaja tarjosi tähän laajan erikoisosaajien joukon.

Tärkein päämäärä hankkeessa on maaseudun yritysten kilpailukyvyn parantaminen. Tavoitteena on auttaa maaseudun yrittäjiä löytämään yritystoimintansa kehittämiseen oikeat neuvontakanavat, saada asiantuntijoiden ohjausta, löytää sopivat rahoitusmahdollisuudet ja lisätä yrittäjien välistä yhteistyötä seutukuntien ja maakuntien välillä.

Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmassa hanke vastaa toimenpiteeseen M16 Yhteistyö (elinkeinojen kehittäminen) ja alatoimenpiteenä 16.10 Muut yhteistyöhankkeet. Hankkeen toiminta on myös osa Yritys-Suomen seudullisia yrityspalveluja (Maaseutuvirasto, 2018).

Hanke vastasi Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan seuraavasti:

- Prioriteetti 1: Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla
- Prioriteetti 3: Elintarvike- ja non food-ketjun organisoituminen ja maatalouden riskienhallinnan edistäminen
- Prioriteetti 6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla

HYMY Häme -hankkeen toiminta on tukenut myös Hämeen ympäristöstrategian ja Hämeen alueellisen maaseutusuunnitelman tavoitteita.

3.1 Toteutusajankohta

Hankkeen toteutusaika oli alun perin 1.11.2015—31.12.2017. Hanke sai rahoituspäätöksen 15.6. 2016, jonka jälkeen aktiivinen toiminta alkoi. Tämän jälkeen hankkeelle haettiin jatkoa kaksi kertaa, ensin 30.6.2018 asti ja myöhemmin vielä 31.12.2018 asti. Näin ollen hankkeen kokonaiskestoksi muodostui hieman reilut kolme vuotta.

3.2 Toteuttaja ja toiminta-alue

Toteuttajana hankkeessa on ollut ProAgria Etelä-Suomi ry, joka on maa-seutuneuvontaan erikoistunut asiantuntijaorganisaatio. Toteuttaja määritteli hankkeeseen organisaatiostaan nimetyt asiantuntijat, jotka olivat hankkeen toiminnoissa mukana koko hankeajan. Asiantuntijoita oli hankkeessa mukana mm. yritys-, omistajanvaihdos- ja energianeuvonnan osamisaalueilta.

Toiminta-alueena hankkeessa olivat Kanta- ja Päijät-Häme. Alueiden kunnista mukana hankkeessa olivat Forssan kaupunki, Humpilla, Jokioinen, Tammela, Ypäjä, Hattula, Janakkala, Hämeenkoski, Lahden kaupunki, Hollola, Nastola, Orimattila, Asikkala, Hartola, Heinolan kaupunki, Kärkölä, Padasjoki ja Sysmä.

Muut alueen kunnista eivät osallistuneet rahoitukseen, joten ne eivät olleet varsinaisella hankkeen toiminta-alueella. Näiden kuntien alueella toimivat yritykset hallinnoija ohjasi kuitenkin muiden palvelujen piiriin tai he osallistuivat toimintaan soveltuvien osien rahoittajan asettamien ehtojen mukaisesti.

3.3 Rahoitus ja hankkeen seuranta

HYMY Häme -hankkeeseen haettiin rahoitusta Hämeen ELY-keskukselta, joka puolestaan myöntää tukea Manner-Suomen maaseudun kehittämisrahastosta. Rahoitus jakaantui EU:n, valtion, sekä hankkeeseen osallistuneiden kuntien osuuksiin, kokonaisbudjetin ollessa 250 000,01 €. Varsinaista avustusta hanke sai 225 000,01 €, josta 105 000 € oli EU:n maksamaa avustusta ja 120 000,01 € valtion maksamaa avustusta. Loput 25 000 € hanke sai niiltä kunnilta, jotka hankkeeseen mukaan lähtivät. Kunnan maksama osuus määräytyi suhteutettuna kunnan asukaslukuun.

Hankkeen toteutuksen seuranta varten perustettiin ohjausryhmä, joka kokoontui säännöllisesti hankkeen aikana. Ohjausryhmään kuuluivat hankkeeseen osallistuvien kuntien edustajat Jokioisilta, Asikkalasta ja Hattulasta, hankealueella toimivien Leader-ryhmien edustajia LounaPlussa ry:stä ja Päijänne-Leaderista, Lahden seudun alueellisen kehittämisorganisaation LADEC:n edustaja, kaksi yrittäjäedustajaa, sekä toteuttajaorganisaation edustaja. Lisäksi ohjausryhmässä oli mukana rahoittajatahon eli Hämeen ELY-keskuksen edustaja.

4 KYSELYTUTKIMUS

HYMY Hämeen toimintaan osallistuneille yrittäjille ja yrittäjyyttä suunnitteleville tehtiin kyselytutkimus lokakuussa 2018. Hankesuunnitelmassa oli aineistonkeruumenetelmäksi määritelty Webropol-kysely, jonka verkkosivuosoitte lähetettiin vastaanottajille uutiskirjeen muodossa. Kyselylomakkeen suunnitteluun osallistui tutkimuksen tekijän lisäksi toteuttajaorganisaatiosta hankkeen parissa työskennelleitä henkilöitä.

Asiakaskysely on osa hankkeen loppuraporttia, jossa arvioidaan mm. hankkeen onnistumista ja vaikuttavuutta. Vaikuttavuusanalyysia korostetaan myös Ruokaviraston ja yleisestikin julkisin varoin tuotettujen palvelujen osalta, johon tämä työ osaltaan vastaa suoraan asiakasnäkökulmasta.

4.1 Kyselyn tausta

Kyselyn tarkoitus oli kerätä asiakasnäkökulmaa hankkeen vaikuttavuudesta. Pyrkimyksenä oli saada esille asiakkaan oma kokemus siitä, miten hankkeeseen osallistuminen on vaikuttanut yrityksen omaan toimintaan ja millaista konkreettisia seurauksia siitä on seurannut. Lisäksi kyselyssä pyrittiin kartoittamaan jatkoa ajatellen yrittäjien toiveita hanketoiminnan suhteen: Minkälainen toiminta yrittäjiä kiinnostaisi ja mitä aihealueita niissä toivotan käsiteltävän.

Tutkimuksen perusjoukkona olivat kaikki HYMY Häme-hankkeen toimintaan osallistuneet yrittäjät ja yrittäjäksi aikovat henkilöt, joita kyselytutkimuksen laatimishetkellä oli toteuttajan rekisterissä yhteensä noin 680 kpl. Alun perin suunnitelmissa oli rajata perusjoukosta pienempi otos, jota oli tarkoitus painottaa siten, että vastaajiksi valikoituisi hankkeen toimenpiteisiin aktiivisesti osallistuneita yrittäjiä, sekä ajallisesti hankkeeseen viimeisen vuoden aikana osallistuneet yrittäjiä. Tämä osoittautui kuitenkin teknisesti liian haastavaksi, sillä otoksen kokoaminen em. kriteereillä olisi vaatinut käsityötä, koska osallistujien yhteystiedot eivät olleet muulla menetelmällä ryhmiteltävissä. Näin ollen kysely päätettiin lähettää koko perusjoukolle.

4.2 Kyselylomakkeen laadinta

Kyselylomakkeen laadinnassa haluttiin kysely laatia vastaajien näkökulmasta helppokäyttöiseksi, eikä liian pitkäksi. Kyselyssä käytettiin sekä määrällisiä että laadullisia kysymyksiä. Avointa vastaustilaa pyrittiin jättämään runsaasti, jotta vastaajien omat mielipiteet ja kommentit tulisivat tutkimuksessa hyvin esille.

Taustakysymyksinä kerättiin tiedot vastaajan kotikunnasta, yritystoiminnan kestosta, kokoluokasta, sekä henkilöstön määrästä. Tarkoituksena oli, että vastauksista olisi ollut mahdollista tehdä johtopäätöksiä mm. sen suhteen, ovatko vasta-aloittaneet yrittäjät kokeneet saaneensa enemmän hyötyä hankkeeseen osallistumisesta kuin jo kauemmin yrittäjänä toimineet.

Toinen kyselylomakkeen laadinnassa huomioon otettu vertailunäkökulma oli alueellinen, eli pyrittiin hakemaan vertailua Kanta- ja Päijät-Hämeen välille.

Varsinaiset tutkimusaiheen kysymykset käsittelivät aluksi vastaajan osallistumista hankkeen toimintoihin. Kysymyksissä kysyttiin ensin, mihin hankkeen järjestämään toimintaan vastaaja on osallistunut ja mihin aihealueeseen vastaaja on saanut neuvontaa. Lisäksi pyrittiin arvioimaan saadun neuvonnan ja avun merkitys yrityksen toimintaan.

Seuraavassa kysymyksessä pyydettiin vastaajaa arvioimaan, miten saatu neuvonta on edistänyt vastaajan yritystoimintaa. Vaihtoehtoina oli valittavissa mm. liikevaihdon kasvu, henkilöstön määrän kasvaminen, tuote- tai palveluvalikoiman laajeneminen tai verkostoitumisen paraneminen.

Tämän jälkeen kyselyssä edettiin tulevien koulutus- ja neuvontatarpeiden määrittelyyn. Ensin kysyttiin minkälaista (ts. miten järjestettyä) koulutusta toivotaan olevan tarjolla ja toiseksi, mitä aihealueita niissä toivottaisiin käsiteltävän. Näistä toivottiin saatavan pohjaa uusien vastaavanlaisten hankkeiden suunnitteluun, jotta kohderyhmien ajankohtaisimpiin toiveisiin pystyttäisiin vastaamaan mahdollisimman hyvin. Lopuksi kyselyssä oli vielä avoimen palautteen osuus, sekä mahdollisuus jättää yhteystiedot, mikäli halusi toteuttajalta yhteydenoton tai halusi osallistua arvontaan (Liite 1).

Kyselylomakkeen laadinta osoittautui kaiken kaikkiaan hyvin haastavaksi, sillä oli oletettavissa, että vastaanottajilla on hyvin erilaisia osallistumiskokemuksia hankkeeseen. Joku vastaajista on saattanut osallistua esimerkiksi vain yhteen ainoaan infoon kaksi vuotta sitten. Toisaalta joku toinen vastaanottaja on saattanut osallistua useaan eri tapahtumaan, on mahdollisesti saanut yritys kohtaista neuvontaa tai osallistunut aktiivisesti yritysyhteistyötoimintaan. Näin ollen kyselylomakkeen muotoilussa ja erityisesti kyselyn saatekirjeessä pyrittiin siihen, että kaikki vastaanottajat pystyisivät yhdistämään kyselyn juuri HYMY Häme -hankkeen puitteissa järjestettyyn toimintaan eikä esim. alueella tehtävään muuhun yritysten kehittämistyöhön. Toimintoihin osallistuneille ei sinänsä ole merkitystä sillä, mikä hanke mitään toimintaa järjestää, vaan sillä, saavatko he siitä toivomansa sisälön ja hyödyn.

4.3 Kyselyn onnistuminen

Vastausprosentti jäi valitettavasti kokonaisuudessaan erittäin matalaksi. Kyselyn vastaanottajia oli alun perin 680, mutta vastauksia saatiin ainoastaan 26 kpl (n= 26). Muistutussähköposteja lähetettiin kolme, mutta vastausaktiivisuus ei silti juurikaan noussut. Kyselyohjelmiston (Webropol) tilastoista kävi myös ilmi, että kysely oli avattu ilman vastausta 21 kertaa, eli kokonaisuudessaan varsinaisen kyselyn oli nähnyt ainoastaan 47 vastaanottajaa.

Matala vastausaktiivisuus saattoi johtua useammastakin eri tekijästä. Taivoittavuusongelma oli selvästi merkittävin tekijä, sillä linkki kyselyyn haluttiin lähettää osana toteuttajaorganisaation uutiskirjettä. Tänä vuonna voimaan tulleen EU:n tietosuoja-asetuksen (GDPR) myötä erilaisten markkinointikirjeiden lähettäminen on tullut aiempaa haastavammaksi, sillä asiakkailta täytyy olla erikseen voimassa oleva suostumus vastaanottaa markkinointimateriaalia yrityksiltä ja yhteisöiltä. Lisäksi markkinointimateriaalin lähettäminen tulee olla tarkoin kontrolloitua, joten listaukset viestien vastaanottajista tulee olla selkeästi dokumentoitavissa. Näin ollen hankkeen toteuttajaorganisaation viestintävastaavan kanta oli, että tätäkään kyselyä ei voida lähettää vastaanottajille esim. suoraan asiantuntijoiden omista sähköposteista, mikä sinänsä olisi voinut olla tehokkaammin vastaanottajat tavoittava lähestymistapa.

Nykyiset sähköpostiohjelmat ovat jo melko tehokkaita valikoimaan ja luokittelemaan sähköposteja. Tämä puolestaan aiheuttaa sen, että uutiskirjeenä lähetetyt viestit päätyvät usein jo sähköpostiohjelmien roskapostisuodattimien takia suoraan vastaanottajien roskapostiin tai muuhun luokiteltuun kansioon, jota ei välttämättä säännöllisesti lueta.

Matalaan vastausaktiivisuuteen vaikutti todennäköisesti myös palautteen keruun myöhäinen ajankohta. HYMY Häme -hankkeen ensimmäiset toiminnot on järjestetty jo kesällä 2016, eli noin kaksi ja puoli vuotta sitten. Näin ollen oli odotettavissakin, että osa kyselyn vastaanottajista ei enää muistanut, mihin tapahtumaan oli ylipäänsä osallistunut ja jättivät tämän vuoksi vastaamatta koko kyselyyn.

Vastaukset oli mahdollista jättää joko täysin anonymisti tai yhteystietojen kera, mikäli halusi osallistua arvontaan tai toivoi yhteydenottoa toteuttajaorganisaatiolta.

4.4 Kyselytutkimuksen tulokset

Kyselytutkimuksen tulokset on purettu kysymyksittäin. Kuten edellä on jo mainittu, oli taustakysymysten suurehkon määrän syynä se, että vastauksia oli tarkoitus päästä ryhmittelemään ja vertailemaan eri kriteereillä. Vastausprosentin ollessa näin alhainen (3,8 %) ei vastauksien vertailusta ole

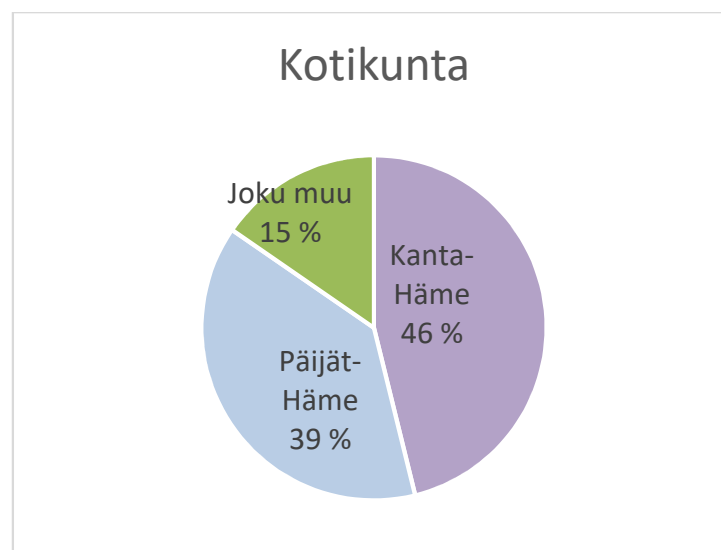
saatavissa kovinkaan hyvin perusjoukkoa edustavaa tietoa, joten vastaukset on käsitelty yhtenä joukkona.

Kysymys 1: Yrityksen kotikunta

Vastaajat jakaantuivat melko tasaisesti Kanta- ja Päijät-Hämeen alueille. Kanta-Hämeestä vastaajia oli 12 kpl ja Päijät-Hämeestä 10 kpl. ”Joku muu”-vaihtoehdon oli valinnut yhteensä 4 vastaajaa, joka siis käytännössä tarkoittaa, että vastaajan yrityksen kotikunta oli varsinaisen hankealueen ulkopuolella.

Taulukko 2. Vastaajien kotikunta

Asikkala	1
Forssan kaupunki	8
Hattula	1
Heinolan kaupunki	1
Hollola	1
Humppila	1
Jokioinen	2
Lahden kaupunki	6
Sysmä	1
Joku muu	4
yhteensä	26

Kuva 1. Vastaajien jakaantuminen Kanta-Häme / Päijät-Häme /Joku muu

Kysymykset 2, 3 ja 5: Yrityksesi päätoimiala, yrityksesi sivutoimiala, yritystoiminnan koko- / osa-aikaisuus

Kysymykset 2 ja 3 koskivat yrityksen toimialaa (päätoimiala ja sivutoimiala). Vastaajista 5 toimi terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen alalla, mikä oli suurin yksittäinen toimiala kyselyyn vastanneiden keskuudessa. Muille aloille vastaajat jakaantuivat tasaisesti. Mukana oli myös kaksi päätoimialaltaan maatilaa, mutta joilla on myös muuta yritystoimintaa maatalouden lisäksi.

Taulukko 3. Yrityksen päätoimiala

Hevostalous	2
Hyvinvointipalvelut	1
Kone- ja metalliala	2
Maatalous, kasvitila	1
Maatalous, kotieläintila	1
Matkailun ohjelmapalvelut	2
Ravitsemispalvelut	2
Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut	5
Vähittäismyynti	1
Joku muu	9
yhteensä	26

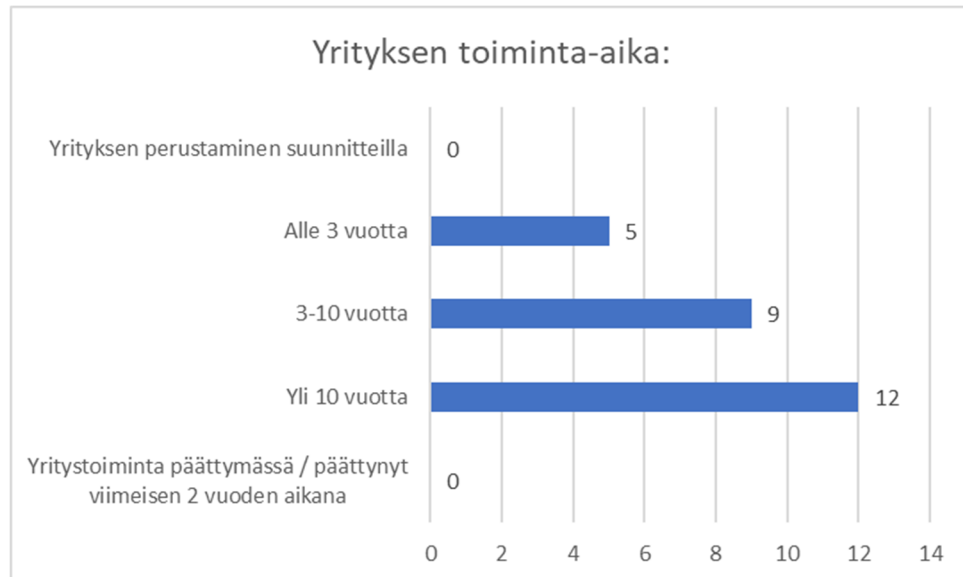
Taulukko 4. Yrityksen sivutoimiala

Hyvinvointipalvelut	2
Luonnontuoteala	1
Maatalous, kotieläintila	1
Ravitsemispalvelut	2
Joku muu	5
yhteensä	11

Kysymyksessä 5 kartoitettiin yrittäjän työskentelyä koko- tai osa-aikaisesti. Tähän kysymykseen vastasi 23 vastaajaa, joista 18 oli kokoaikaista ja 5 osa-aikaista yrittäjää.

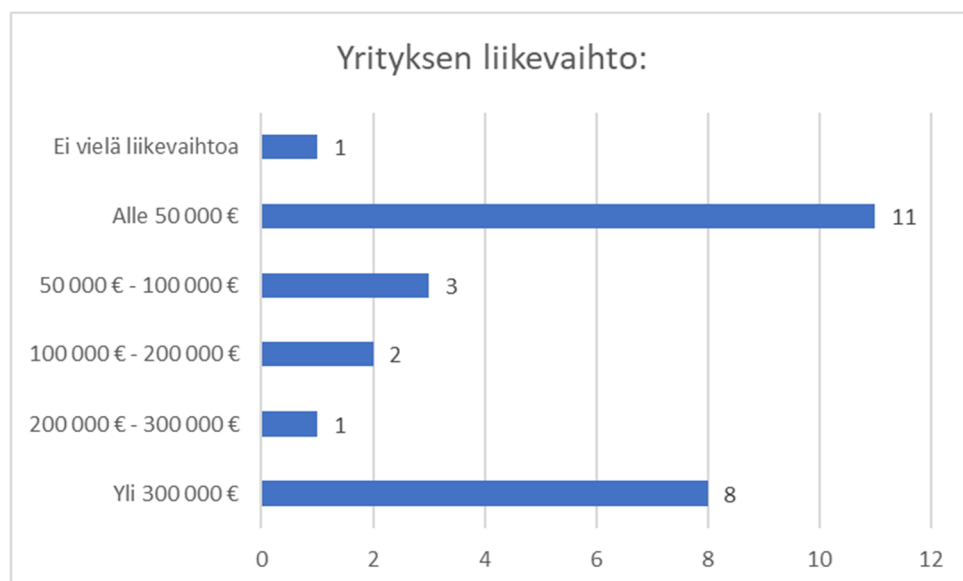
Kysymykset 4, 6 ja 7: Kuinka kauan yrityksesi on toiminut, yrityksen liikevaihto ja onko yrityksellä palkattua henkilökuntaa?

Kysymyksessä 4 kysyttiin, kuinka kauan yritys on toiminut. Tähän kysymykseen vastasi 26 vastaajaa, joista 12 yritystä oli toiminut yli 10 vuotta, 9 yritystä 3-10 vuotta ja 5 yritystä alle 3 vuotta. Yritystoimintaa vasta suunnittelevia ei ollut vastaajissa mukana.

Kuva 2. Yrityksen toiminta-aika

Kysymys 6 koski yrityksen liikevaihtoa. Vastaajien yrityksistä suurin osa (11 kpl) oli alle 50 000 € liikevaihdon yrityksiä. Toiseksi eniten (8 kpl) oli yli 300 000 €:n liikevaihdon yrityksiä. Muihin liikevaihtoluokkiin tuli kuhunkin muutamia vastauksia.

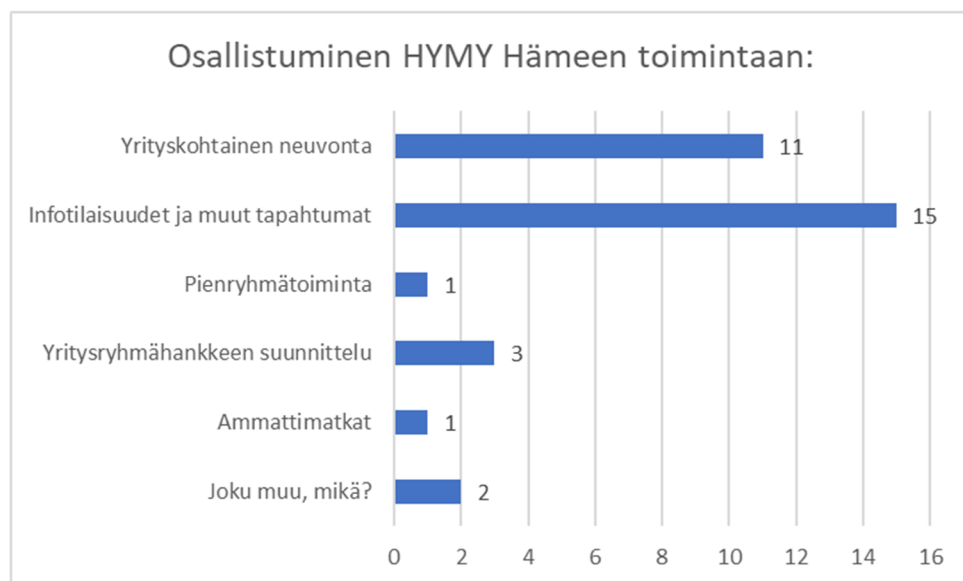
Kuva 3. Yrityksen liikevaihto

Viimeinen taustakysymys, kysymys numero 7 käsitteli palkatun työvoiman määrää yrityksessä. Suurimmalla osalla vastaajista (16 kpl) ei ollut palkattua työvoimaa yrityksessä. Kolmella vastaajalla oli 1-2 henkilöä, niin ikään kolmella vastaajalla oli 5-10 henkilöä ja neljällä vastaajalla oli yli 10 henkilöä palkattuna.

Kysymys 8: Mihin HYMY Hämeen järjestämään toimintaan yrityksesi on osallistunut?

Kysymys oli monivalintakysymys, jossa oli myös mahdollista vastata avoimella vastauksella. Lisäksi kysymyksessä sai valita useamman vaihtoehdon.

Kysymykseen vastasi 25 vastaajaa, joista 15 oli osallistunut infotilaisuuteen tai muihin järjestettyihin tapahtumiin. Yrityskohtaista neuvontaa oli saanut 11 vastaajaa ja yritysyhmän suunnitteluun oli osallistunut vastaajista 3. Pienryhmään ja ammattimatalle oli kumpaankin osallistunut yksi vastaajista.

Kuva 4. Mihin toimintaan olet osallistunut?

Kysymys 9: Mihin aiheisiin olet saanut neuvontaa ja miten merkittävänä pidät sitä oman yritystoimintasi kehittämiseksi (asteikolla 1-5)?

Kysymyksessä vastaajaa pyydettiin valitsemaan aihe, johon hän on kaivannut apua tai kehittämisideoita omassa yritystoiminnassaan. Lisäksi neuvonnan merkittävyys pyydettiin arvioimaan skaalalla 1-5, jossa 1 tarkoitti "Ei lainkaan merkitystä" ja 5 "Huomattava merkitys".

Vastaajista osa ei ollut ilmeisesti lukenut kysymystä huolellisesti, sillä kysymyksenasettelusta huolimatta osa vastaajista oli vastannut kaikkiin vaihtoehtoihin jotain, vaikka tarkoitus oli, että vastaaja vastaisi vain niihin kohtiin, jotka ovat hänen omaa yritystoimintaansa koskeneet. Näin ollen taulukossa 4 on esitetty sekä tulosten oikea keskiarvo, että ns. korjattu keskiarvo. Korjattu keskiarvo on laskettu siten, että kaikkiin kohtiin vastanneiden vastauksista on poistettu kaikki 1 "ei lainkaan merkitystä" -arviot. Tämä sillä oletuksella, että vastausvaihtoehto 1:n valitseminen olikin tarkoittanut sitä, ettei yritys ollut tarvinnut apua ko. aiheeseen.

Mihin aiheisiin olet saanut neuvontaa ja miten merkittävänä sitä pidät? Asteikolla 1-5. Arvioi ne kohdat joihin olet osallistunut.	Ei lainkaan merkitystä	Vähäinen merkitys	Jonkin verran merkitystä	Selkeä merkitys	Huomattava merkitys		
	1	2	3	4	5	Keskiarvo	Keskiarvo korjattu
Apua yrityksen perustamiseen	6	0	0	2	2	2,4	4,5
Apua liikeidean täsmentämiseen	1	5	2	6	3	3,3	3,4
Apua yritysrahoituksen suunnitteluun (esim. starttiraha)	3	2	1	2	1	2,6	3,3
Apua investoinnin rahoituksen suunnitteluun	2	1	4	1	2	3,0	3,5
Apua yrityksen omien kehitysprojektien edistämiseen (esim. yritysryhmät ja innovaatio-projektit)	2	1	2	4	7	3,8	4,2
Apua eri yhteistyötahojen tai asiantuntijoiden löytämiseen	1	2	5	5	2	3,3	3,3
Markkinointiosaamiseen (esim. some, pakkausmerkinnät)	2	5	6	1	1	2,6	2,8
Verkostoitumiseen oman alan tai alueen toimijoiden kanssa	0	3	5	5	4	3,6	3,6
Yhteensä	17	20	25	26	22	3,0	3,5

Kuva 5. Mihin aiheisiin olet saanut neuvontaa ja miten merkittävänä sitä pidät?

Vastauksista käy ilmi, että eniten merkitystä on koettu olevan yrityksen omien kehitysprojektien edistämässä. Siinä 7 vastaajaa oli arvioinut neuvonnalla olleen huomattava merkitys omaan yritystoimintaan. Myös verkostoituminen oman alan tai alueen toimijoiden kanssa oli koettu merkittävänä (ka 3,6).

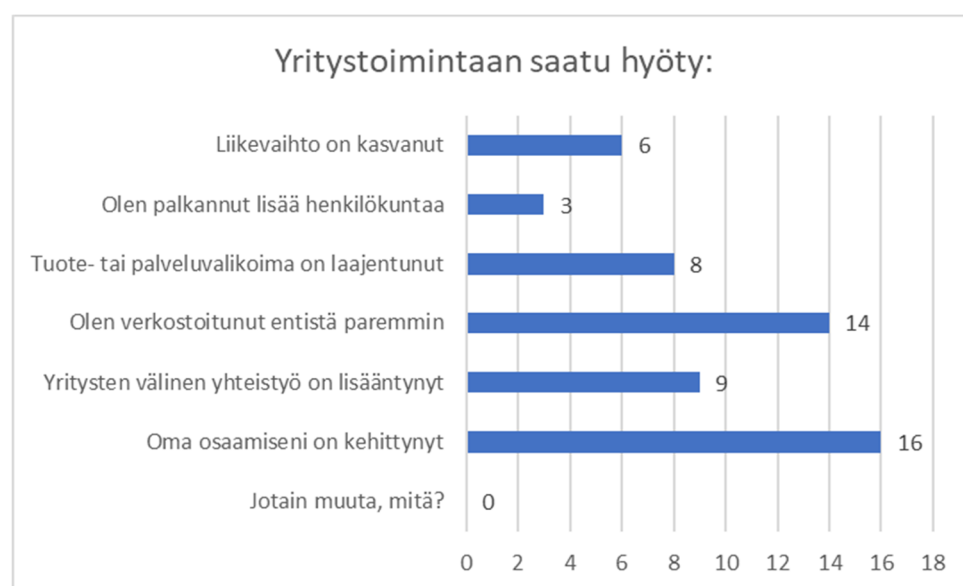
Liikeidean täsmentämiseen, sekä eri yhteistyötahojen löytämiseen haettu apu ja neuvonta olivat myös saaneet keskiarvoksi vähintään 3 (Jonkin verran merkitystä).

Hankkeen aikana on järjestetty joitakin markkinointia käsitteleviä infoja ja pienryhmiä. Aiempi palaute niistä on ollut hyvin positiivista, joten sen suhteen tämän kyselyn tulos on ristiriidassa sen kanssa, kun markkinointiosamiseen liittyvä vaihtoehto sai tässä kyselyssä keskiarvoksi alle 3.

Kysymyksenasettelu oli tässä kysymyksessä ilmeisesti hieman epäonnistunut, sillä vastaajat eivät olleet lukeneet kysymystä riittävän huolellisesti. Tämä aiheuttaa tulosten tulkitsemiseen pientä epävarmuutta. Kysymyksessä toteutui yksi kyselytutkimuksen riskitekijöistä eli se, miten huolellisesti ja vakavissaan vastaajat kyselyyn suhtautuvat ja miten onnistuneita kyselyn vastausvaihtoehdot ovat. (Hirsjärvi, 2009, s. 195)

Kysymys 10: Miten saamasi neuvonta on mahdollisesti edistänyt yritystoimintaasi?

Vastaajia pyydettiin arvioimaan kyllä/ei -vastauksella, onko hankkeeseen osallistuminen edistänyt vastaajan yritystoimintaa. Taulukossa olevat arvot tarkoittavat ”kyllä”-vastausten kokonaislukumäärää.

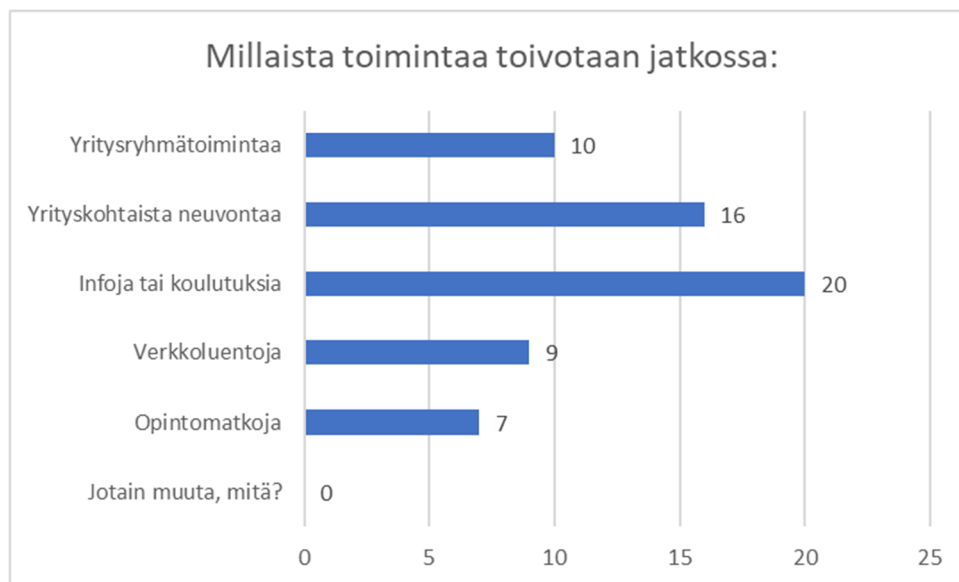

Kuva 6. Miten saamasi neuvonta on mahdollisesti edistänyt yritystoimintaasi?

Eniten kyllä-vastauksia (16 kpl) sai vaihtoehto ”Oma osaamiseni on kehittynyt”. Myös verkostoitumisen koettiin parantuneen hankkeeseen osallistumisen myötä (14 kyllä-vastausta), sekä yritysten välisen yhteistyön (9 kyllä-vastausta). Myös liikevaihdon kasvaminen, henkilökunnan lisääminen ja tuote- tai palveluvalikoiman laajentaminen saivat kaikki useampia kyllä-vastauksia.

Kysymys 11: Millaista toimintaa toivoisit jatkossa olevan tarjolla?

Kysymyksellä haluttiin saada selville, minkälainen ja miten järjestetty toiminta kiinnostaisi vastaajia jatkossa.

Kuva 7. Millaista toimintaa toivoisit olevan jatkossa tarjolla?

20 vastaajaa oli kiinnostunut osallistumaan infoihin ja koulutuksiin, joka oli selkeästi eniten vastauksia saanut vaihtoehto. Myös yrityskohtaista neuvontaa pidetään jatkossakin tärkeänä. Yritysryhmätoiminta koetaan myös kiinnostavana vaihtoehtona, mikä on tulevia hankkeita ajatellen erittäin positiivinen asia. Niistä yrittäjät ovat kokeneet saavansa hyötyä omaan yritystoimintaansa, kuten myöhemmin tulevasta haastattelututkimuksen tuloksista käy ilmi.

Kysymys 12: Mitä aiheita toivoisit niissä käsiteltävän?

Tulevien tapahtumien ja muun toiminnan aihealueista eniten yrittäjiä kiinnostaa markkinointi ja viestintä (17 kpl), sekä verkostoituminen (16 kpl). Myös yritystoiminnan tukimahdollisuudet, sekä liikeidean hiominen kiinnostavat vastaajia. Niin ikään talousneuvonta koetaan tarpeelliseksi aihealueeksi tulevia hankkeita ajatellen.

Kuva 8. Mitä aiheita toivoisit niissä käsiteltävän?

Kysymys 13: Avoin palaute

Viimeisessä kysymyksessä vastaajia pyydettiin antamaan palautetta toteuttajaorganisaatiolle. Saadut palautteet olivat pääosin erittäin positiivisia. Vastaajat arvostavat saamaansa hyötyä ja kokevat kannustavan ja positiivisen suhtautumisen heidän yritystoimintaansa kohtaan olevan heille erittäin tärkeää. Myös yritysryhmien käynnistämiseen saatu apu on koettu hyvin merkittäväksi, sillä ilman saatua neuvontaa yritysryhmähankkeet olisivat jääneet useamman vastaajan mukaan todennäköisesti toteuttamatta. Myös pienemmän yritystoiminnan tai -kokeilun arvostaminen toteuttajan taholta saa kiitosta: aloitteleva ja pienimuotoinenkin yritystoiminta on otettu tosissaan, eikä siihen ole suhtauduttu vähätellen.

Kehitysehdotuksiakin avoimeen palautteeseen saatiin. Eräs vastaajista kokee, että isompien massatapahtumien anti jää aina pintaraapaisuksi ja toivookin, että tapahtumissa olisi enemmän toimintaa aihealueittain pienryhmissä kiinnostuksen mukaan. Yrittäjien välinen keskustelu ja kokemusten jakaminen koetaan hyvin antoisana ja se on erittäin tärkeä osa saatua hyötyä pohdittaessa. Tapahtumien ym. koetaan olevan yrittäjille erinomainen tilanne verkostoitua ja sitä toivottaisiinkin olevan ns. sisäänrakennettuna joka tilaisuuden ohjelmaan.

4.5 Lisäaineiston hankinta haastattelututkimuksella

Kyselytutkimuksen jokseenkin epäonnistuttua, päätettiin yhdessä toteutajaorganisaation kanssa, että lisäaineistoa työhön hankitaan viiden yritys-haastattelun kautta. Hankkeeseen osallistuneet asiantuntijat valitsivat asiakkaistaan viisi sellaista yrittäjää, jotka ovat osallistuneet monipuolisesti hankkeen järjestämään toimintaan.

Viidestä yrittäjästä neljä osallistui haastatteluun, sillä yhtä yrittäjää ei tavoitettu useista yrityksistä huolimatta. Haastattelut toteutettiin puhelimitse marras-joulukuun 2018 vaihteessa ja niistä saatiin erittäin tärkeää lisämateriaalia tutkimukseen. Haastattelurunko noudatti jotakuinkin samaa kaavaa kuin kyselylomakekin, toki taustakysymyksiä kysyttiin huomattavasti vähemmän ja haastattelussa keskityttiin varsinaiseen palautteeseen.

4.6 Haastattelututkimuksen tulokset

Haastatteluun osallistui kaksi yritystä Kanta-Hämeestä ja kaksi Päijät-Hämeestä. Mukana oli puusepäni liikkeen yrittäjä, romuliikkeen yrittäjä, luonnontuotealan yrittäjä ja kauppakeskuskiinteistön yrittäjä/omistaja.

4.6.1 Osallistuminen HYMY Hämeen järjestämiin toimintoihin

Haastatellut olivat osallistuneet hankkeen järjestämään toimintaan monella eri tavalla. Yksi haastatelluista oli käynyt ainoastaan yrityskohtaisessa neuvonnassa investointitukeen liittyen, eikä ollut osallistunut mihinkään muuhun toimintaan. Toisella yrittäjällä oli kokemusta sekä hankkeen pienryhmäinfon seurauksena perustetusta pienryhmästä että muista koulutuksista ja tapahtumista. Lisäksi hän oli osallistunut hankkeen järjestämälle ammattimatalle ja ollut yrityskohtaisessa tarvekartoituksessa. Kolmas yrittäjä oli osallistunut some-pienryhmään ja käynyt yrityskohtaisessa neuvonnassa taloustapaamisen merkeissä. Neljäs yrittäjä oli myös osallistunut ensin yritysryhmähankeinfoon, josta seurasi yritysryhmähanke.

Ensimmäinen haastattelun kysymys koski yrityksen nykytilannetta ja toiminnan kehitystä viimeisen kahden vuoden aikana. Kaikki vastaajat sanoivat yritystensä työtilanteen olevan tällä hetkellä hyvä ja viimeisten kahden vuoden olleen yritystoiminnan kannalta nousujohteisia.

Seuraavaksi haastattelussa kysyttiin yrityksen osallistumisesta HYMY Hämeen järjestämiin tapahtumiin ym. sekä niistä saatuja hyötyjä. Yritys, jota oli palveltu investointitukeen liittyen, kertoi, että oli saanut erittäin hyvää

palvelua ja kertoi tällaisen toiminnan olevan hänelle erittäin tärkeää. Yrittäjä arvostaa sitä, että saa yhdestä paikasta tiedon juuri hänen yritykselleen mahdollisista investointituista, eikä hänen tarvitse itse lähteä etsimään tietoa mistään. Samalla yrittäjä myös arveli, että eri investointi- ym. yritysten tukimuodot ovat yrittäjillä yleisesti ottaen melko huonosti tiedossa ja HYMY Hämeen kaltaisella hanketoiminnalla ja hankkeen järjestämillä infoilla on niitä ajatellen erittäin suuri tarve jatkossakin.

Myös some-koulutukseen ja yrityksen taloustapaamiseen osallistunut yrittäjä antoi pelkästään positiivista palautetta. Some-koulutus oli ollut sisältönsä erittäin hyvä ja käytännönläheinen. Yrittäjä oli myös tyytyväinen pidettyyn taloustapaamiseen, jossa oli käyty läpi mm. yrityksen tunnuslukuja, tuloslaskelmaa ja tasetta. Siitä saatu tieto oli yrittäjälle tärkeää ja johti lopulta siihen, että yrityksen yritysmuotoa päätettiin muuttaa, mistä yritykselle koitui taloudellista hyötyä.

Kolmas haastateltu yritys oli osallistunut useampaan perustettuun yritysyhmään ja muutamiin koulutuksiin. Hän oli niin ikään hyvin tyytyväinen saamaansa neuvontaan ja oli suorastaan harmistunut, ettei ollut aiemmin tiennyt tällaista toimintaa olevan tarjolla maaseutualueiden yrityksille. Hänen mielestään kaikki neuvonta ja apu on tarpeen, varsinkin pienten yritysten yrittäjille, jotka ovat hyvin sidoksissa yritystoimintansa pyörittämiseen. Yrittäjä oli erittäin tyytyväinen myös henkilöön, joka oli häntä hankkeen tiimoilta palvelut ja kehui asiantuntijan suorapuheisuutta ja monipuolisuutta. Myös koulutukset saivat kehuja, sillä ne olivat sopivan mittaisia ja käytännönläheisiä.

Neljäs yrittäjä oli osallistunut yritysyhmäinfoon, jonka seurauksena oli lähdey toteuttamaan alueellista yritysyhmää. Yrittäjä kertoi, että ilman infoa ja asiantuntijan henkilökohtaista neuvontaa he eivät olisi koko yritysyhmää perustaneet ja oli tämän vuoksi erittäin tyytyväinen saamaansa palveluun. Yrittäjä oli tyytyväinen, että heille oli yritysyhmää perustettaessa kerrottu avoimesti mitä yritysyhmässä toimiminen tarkoittaa ja minkälaista sitoutumista se vaatii. Näin heidänkin ryhmästä oli jättyynyt pois muutama sellainen yritys, jotka eivät olleet valmiita sitoutumaan asiaan.

4.6.2 Mitä toivottaisiin lisää?

Kaikki haastatellut olivat samaa mieltä siitä, että kaikki apu ja neuvonta on tervetullutta. Varsinkin yksityisyrittäjät ja muutaman hengen pienyritykset ovat usein oman alansa eksperttejä, mutta jokainen yrittäjä tarvitsee silti perustiedot ja -taidot mm. markkinoinnista, viestinnästä ja taloudesta. Pienellä yrityksellä ei välttämättä ole taloudellisia resursseja lähteä hankkimaan näihin asioihin ulkopuolista apua, jolloin yrittäjän on pyrittävä selviytymään niistä itse.

Verkostoitumista sekä alueellisesti että saman alan toimijoiden kesken pidetään erittäin tärkeänä. Näissä yritysryhmät koettiin erinomaiseksi tavaksi toimia yhdessä muiden yrittäjien kanssa. Kuten eräs haastateltavista sanoi, ”mitä pienempi yritys, sitä enemmän yrittäjä tarvitsee verkostoa ympärilleen”. Verkostoitumiseen toivottiin sekä koulutusta että järjestettyjä tilanteita, joissa verkostoituminen muiden yrittäjien ja sidosryhmien kanssa on mahdollista.

Muita esille nousseita aiheita olivat mm. pienen yrityksen kansainvälistyminen, palvelumuotoilu, tuotteistaminen ja liikeidean tarkentaminen. Lisäksi toivottiin, että hankkeen toteuttajalla olisi olemassa laajempi verkosto eri alojen erikoisosaajia, joita voisi konsultoida omaan alaansa liittyen, esimerkiksi luonnontuotealalla.

Haastatteluissa nousi tärkeäksi kehittämistoimenpiteeksi hanketoiminnan viestinnän parantaminen. Yrittäjät kertoivat, että he olivat kaikki löytäneet ikään kuin sattumalta tiedon hankkeen tapahtumista ja toivoivat, että jatkossa maaseutualueiden yrittäjille suunnattu toimintaa markkinoitaisiin enemmän. Hyviä markkinointikanavia olisi haastateltujen mukaan mm. yrittäjäjärjestöjen julkaisut.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITYSEHDOTUKSET

Kysely- ja haastattelututkimusten tulosten perusteella on selvää, että vastaajat pitävät HYMY Häme -hankkeen kaltaista hanketoimintaa erittäin tärkeänä maaseutualueiden yrittäjille. Hanketoiminnan koetaan ennen kaikkea parantavan yrittäjien omaa osaamista ja lisäävän yrittäjien tietoisuutta esimerkiksi yrityksille mahdollisista tuista ja niiden hakuprosesseista. Hanketoiminnan koetaan myös edesauttavan yrittäjien verkostoitumista keskenään, sekä luovan uusia mahdollisuuksia ja tuovan synergiaetua varsinkin yritysryhmätoiminnan kautta. Hankkeeseen osallistumisella on ollut myös konkreettisia tuloksia: Useampi yrittäjä kertoi liikevaihtonsa kasvaneen ja tuote- tai palveluvalikoimansa laajentuneen hankkeesta saadun tiedon ja ohjauksen avulla.

HYMY Häme -hankkeen hankesuunnitelmassa mainittuihin tavoitteisiin on päästy kyselyn tulosten perusteella hyvin. Suunnitelmassa mainittu hankkeen ensisijainen tavoite ”maaseudun yritysten kilpailukyvyyn parantaminen” on ainakin saatujen vastausten perusteella toteutunut, sillä hankkeeseen osallistuminen on tuonut osallistuneille konkreettisia hyötyjä, kuten kysymyksestä 10 käy ilmi. Lisäksi kysymyksen 9 perusteella voidaan todeta, että hankkeen toimenpiteisiin osallistumisesta on ollut vähintäänkin jonkin verran merkitystä yritysten omaan toimintaan. Toki tutkimuksen vastausprosentti huomioon ottaen on muistettava, että tutkimuksen edustavuus perusjoukkoon nähden on hieman heikko.

Hankkeen palautetta verrattaessa Vihreän Kasvun Häme -ohjelman tavoitteisiin voidaan todeta, että hanke on onnistunut vastaamaan myös ohjelman tavoitteisiin hyvin. Hanke on parantanut yritysten verkostoitumista, lisännyt osallistujien tietämystä mm. erilaisista tuki- ja rahoitusmahdollisuuksista ja edesauttanut yrittäjiä omissa kehitystavoitteissaan. Hankkeen aikana on myös saatu käyntiin useampi yritysryhmä, joiden toiminnasta saatiin pelkästään hyvää palautetta.

Tutkimuksen ja haastattelujen perusteella voidaan todeta, että hankkeen järjestämät toimenpiteet ja niiden aihealueet kiinnostavat maaseutualueiden yrittäjiä. Hankkeen tarjoama neuvonta ja ohjaus koetaan hyödyllisenä ja tarpeellisenä toimintana, josta on koettu saadun konkreettista hyötyä. Näin ollen hankkeen vaikuttavuus on ollut hyvä.

Toteuttajaorganisaation suuntaan saadusta palautteesta on poimittavissa muutama seikka, joita kannattaa mahdollisesti pohtia jatkoa ja tulevien hankkeiden toteutusta ajatellen. Ensimmäisenä tekijänä se, kuinka suuri osa hankkeen toiminnasta ja vaikuttavuudesta henkilöityy yksittäisen hanketekijän varaan ja miten se vaikuttaa alueellisesti hankkeen tavoitteiden saavuttamiseen? Kyselystä saadulla vastausmäärällä ei päästy vertailemaan vastauksia tilastojen valossa alueellisesti, mutta avoimessa palautteessa ja haastatteluissa huomion kiinnitti se, että hankkeesta saatu hyöty koettiin vahvasti olevan juuri kyseisen, asiakasta palvelleen henkilön ansiota, eikä niinkään yleisellä tasolla hanketoiminnan ansiota. Tämä on varmasti hyödyllinen ja huomioon otettava seikka tulevien hankkeiden resursointia suunniteltaessa.

Toinen hankkeen toteutukseen liittyvä palaute koski järjestettyjen tapahtumien sisältöä ja organisointia. Suurten tapahtumien sijaan toivottiin enemmän yrittäjiä osallistavaa ja pienryhmiin perustuvaa tekemistä ja yhteistä keskustelua tapahtumiin. Niistä koetaan saatavan huomattavasti suurempi hyöty kuin luentoihin perustuvista massatapahtumista. Ehkä tähän toimintatapaan olisi järkevää panostaa tulevaisuudessa hankkeissa, mikäli halutaan erottautua muista samantyyppisistä tilaisuuksista.

Aihealueista yrittäjät toivovat eniten lisää markkinoinnin ja viestintään liittyvää koulutusta, verkostoitumismahdollisuuksia, sekä yritys kohtaista neuvontaa, jossa voidaan käsitellä yrityksen asioita yksityiskohtaisesti tarvekartoituksen muodossa. Myös yritysryhmätoiminta kiinnostaa yrittäjiä, kunhan ryhmän fokus on selkeä.

Saadun palautteen perusteella yksi merkittävimmistä kehittämistoimenpiteistä hankkeen toteuttajalle on hankkeiden viestinnän tehostaminen. Useampi vastaaja kertoi, että yrittäjien keskuudessa vastaavanlainen hanketoiminta on hyvin huonosti tunnettua ja varsinkin toiminnasta saatuun hyötyyn nähden he toivoivat, että toimintaa markkinoitaisiin eri viestintäkanavissa enemmän, jotta yrittäjiä lähtisi enemmän mukaan.

Toisaalta yrittäjät myönsivät ongelmaksi myös heille tulevan markkinointipostin suuren määrän. Kaikenlaisia tapahtumia, koulutuksia ym. on niin paljon tarjolla eri järjestäjien toimesta, että yrittäjät kokevat toisinaan hankalaksi löytää suuresta massasta juuri ne tapahtumat, joista he itse omassa yritystoiminnassaan hyötyisivät eniten. Viestinnässä erottautuminen onkin tulevien hankkeiden suunnittelussa tärkeää.

5.1 Palautteen keruun kehittäminen

Tutkimusten vastausprosentti, sekä vastausten sisältö ja laatu osoittavat, että jatkossa hankkeen vaikuttavuutta ei kannata mitata näin myöhään ja näin laajasti hankkeen loppusuoralla. Hankkeen toimenpiteisiin osallistumisesta koettu hyöty hälvenee ja jo pelkkä osallistuminenkin toisinaan unohtuu. Myös kyselyn toteuttaminen on haasteellista, kun toimenpiteet ovat niin erilaisia ja asiakkaan osallistumisaste hankkeen eri toimenpiteisiin vaihtelee.

Palautetta on hyödyllisempää kerätä koko ajan hankkeen aikana, mielellään heti jokaisen yksittäisen asiakaskäynnin, tapahtuman tai muun asiakastilanteen yhteydessä. Kun asiakasta on palveltu, kerätään palaute heti, jotta tapahtuma ja siitä koettu hyöty on vielä tuoreessa muistissa.

Maaseuturahoituksen imagon ja tunnettuuden kannalta olisi hyödyllistä, että yrittäjät varmasti tietävät, että heidän saamansa palvelu ja neuvonta on toteutettu ainakin osittain maaseuturahoituksen rahoittamana ja että heidän yritystoimintaansa halutaan tällä tavoin tukea. Tätä kautta hanke-toiminnan arvostus nousee ja toisaalta alkaa myös mahdollisesti kiinnostaa vielä enemmän. Koska neuvontaan käytetään maaseuturahaston rahaa, on asiakaspalautteen kerääminen ja sen merkitys esimerkiksi hanke-toiminnan jatkuvuuden kannalta helposti perusteltavissa myös yrittäjille.

Palautteen keruussa on tärkeää tehdä se suunnitellusti ja määrämuotoisesti. Kun palautetta kerätään heti hankkeen alusta alkaen samalla formaatilla ja välineillä, on tulosten analysointi helpompaa hankkeen lopussa. Toisaalta tuloksia voidaan tarkastella jo hankkeen aikana, jolloin asiakkaiden toiveisiin ja tarpeisiin voidaan reagoida mahdollisesti jo saman hankkeen aikana.

Palautteen keräämiseen olisi helpointa käyttää suoraan tietoteknistä sovellusta perinteisten paperilomakkeiden sijaan. Tällöin säästytään tallentamisen aiheuttamalta työltä, kun palaute olisi suoraan sähköisessä muodossa. Kun palautteen keruu on hyvin suunniteltu, helpottuu myös tulosten tilastointi ja niiden hyödyntäminen huomattavasti. Tämä toki vaatii hieman taloudellista panostusta sekä laitteisiin että palautteen keräämiseen tarvittavaan ohjelmistoon tai sovellukseen.

Palautteenkeruu kannattaisi sisällyttää ainakin yrityskohtaisissa tapaamisissa palvelutapahtumaan. Mikäli palautteen antaminen jätetään sen varaan, että yrittäjä käy myöhemmin antamassa palautteen, jää vastausprosentti varmasti pienemmäksi.

Hankkeiden toimenpiteet vaihtelevat toteuttamistavoiltaan hyvin paljon yrityskohtaisesta tapaamisesta aina suuriinkin tapahtumiin. Tämän vuoksi palautteen keruukaan ei voi sisällöltään olla kaikissa toimenpiteissä samanlaista, vaan toimenpiteet kannattaa ryhmitellä luonteensa mukaan, ja kerätä palaute aina samanmuotoisena kustakin ryhmästä, jolloin tulosten vertailtavuus säilyy.

Yrityskohtainen neuvonta, esim. tilannekartoitukset, voisi olla oma ryhmänsä, jolloin niiden yhteydessä käytetään aina samanmuotoista palautekaavaketta. Kaavakkeen täyttö voisi olla joko niin, että asiakas saa käyntinsä yhteydessä esim. kännykkäänsä linkin, jossa palautteen voi antaa tai tarvittaessa niin, että asiantuntijalla on käytössään tablettitietokone, jolla asiakas voi antaa palautteen heti tapaamisen yhteydessä.

Yrityskohtaisen neuvonnan kysymykset voisivat olla esimerkiksi:

1. Miten onnistuimme sinua palvelemaan, yleisarvosana (asteikko 1-5)?
2. Mikä oli käyntisi aihe?
 - a. investointituen suunnittelu
 - b. talous- tai rahoitusneuvonta
 - c. liikeidean kehittäminen
 - d. yrityksen innovaation kehittäminen
 - e. jokin muu, mikä?
3. Vastasiko tapaamisen sisältö odotuksiasi?
4. Kuinka hyödyllisenä tai merkittävänä koet saamasi neuvonnan (1-5)?
5. Avoin palaute

Koulutusten, työpajojen ja infojen yhteydessä on ehkä käytännöllisin tapa kerätä palautetta osallistujille lähetettävän linkin avulla. Suurimmalla osalla nykypäivän yrittäjistä on älypuhelin aina mukanaan, joten palautteen voisi pyytää annettavaksi heti koulutustapahtuman lopussa. Koulutuksissa ja infoissa voitaisiin käyttää esimerkiksi seuraavia palautekaavakkeita:

1. Miten koulutuksessa onnistuimme, yleisarvosanalla 1-5?
2. Vastasiko päivän sisältö odotuksiasi?
3. Olivatko järjestelyt onnistuneet?
4. Millaista hyötyä koet päivästä saaneesi?
 - a. oma osaamiseni on kehittynyt
 - b. olen verkostoitunut
 - c. sain uusia oivalluksia yritystoimintaani
 - d. jotain muuta, mitä?

5. Miten merkittävänä pidät päivän antia omalle yritystoiminnallesi (1-5)?
6. Avoin palaute

Suuremmissa tapahtumissa voisi niin ikään käyttää palautteen keräämisessä osallistujille lähetettävää linkkiä. Tapahtuman koosta riippuen kysymykset voisivat olla samankaltaisia kuin koulutuksissakin, esimerkiksi:

1. Oliko tapahtuma onnistunut, yleisarvosana?
2. Vastasiko tapahtuman sisältö odotuksiasi?
3. Olivatko järjestelyt onnistuneet?
4. Mikä oli tapahtuman anti sinulle ja yritystoiminnallesi?
 - a. sain uusia oivalluksia yritystoimintaani
 - b. verkostoiduin muiden toimijoiden kanssa
 - c. tapasin asiantuntijoita
 - d. jotain muuta, mitä?
5. Miten merkittävänä pidät tapahtumaan osallistumista omalle yritystoiminnallesi (1-5)?
6. Avoin palaute

Yritysryhmätoiminnasta kannattaisi palaute kerätä todennäköisesti hieman myöhemmin. Tämä siksi, että toiminnan vaikuttavuus tulisi paremmin tuloksissa esille, kun konkreettista vaikutusta ryhmän toiminnasta on jo olemassa. Konkreettiset kehityksen mittarit, kuten liikevaihdon kasvu, työpaikkojen lisääntyminen ym. vaativat kuitenkin pidemmän tarkasteluvälin. Yritysryhmien osalta voisi palautteenkeruun jakaa esimerkiksi kahteen osaan siten, että ensin kysyttäisiin palaute ryhmän muodostamiseen ja toiminnan käynnistämiseen liittyvästä ohjauksesta ja toisessa vaiheessa kysyttäisiin palaute ryhmän omasta toiminnasta ja saavutetuista tuloksista.

Yritysryhmäpalaute osa 1

1. Mikä on taustasi, miksi kiinnostuit yritysryhmätoiminnasta?
2. Oliko ryhmän aihio olemassa jo ennen yritysryhmäinfoa vai muodostuiko ryhmä vasta infon jälkeen?
3. Minkälaiset odotukset sinulla on yritysryhmän toiminnan suhteen?
4. Minkälaisia konkreettisia tavoitteita (esim. yritystoiminnan kasvu, verkostoituminen, markkinointihyöty jne.) toivot itse saavuttavasi yritysryhmätoiminnan kautta?
5. Minkälaiset tavoitteet yritysryhmällä on?
6. Yleisarvosana (1-5) tähänastisesta saamastasi palvelusta ja ohjauksesta yritysryhmän perustamisessa?
7. Avoin palaute.

Yritysryhmäpalaute osa 2

1. Mitä ryhmälle kuuluu, miten ryhmän toiminta on kehittynyt?
2. Onko yritysryhmätoiminta vastannut odotuksiasi?
3. Miten ryhmä on onnistunut tähän mennessä tavoitteissaan?
4. Oletko saavuttanut omat tavoitteesi, joihin ajattelit alun perin yritysryhmätoiminnan avulla päästä?
5. Miltä ryhmän toiminnan jatko näyttää?
6. Yleisarvosana ryhmän toiminnalle (1-5)
7. Onko yritysryhmätoiminta
 - a. kasvattanut yrityksesi liikevaihtoa
 - b. kasvattanut henkilökunnan lukumäärää yrityksessäsi
 - c. lisännyt yrityksesi tunnettuutta / tehostanut markkinointia
 - d. parantanut yrityksesi verkostoitumisastetta
 - e. tuonut uusia liiketoimintamahdollisuuksia
 - f. jotain muuta, mitä?
8. Suositteletko yritysryhmätoimintaa esim. kollegallesi tai tuttavillesi?
9. Yleisarvosana ohjaukselle, jota yritysryhmä on toimintansa aikana saanut hallinnoija-taholta?
10. Miten merkittävänä pidät osallistumista yritysryhmään omalle yritys-toiminnallesi (asteikko 1-5)?

Kaiken kaikkiaan palautteen keräämisen suunnitteluun on hyvä panostaa jo hankkeen alussa. Palautteen käsittely ja tulosten analysointi helpottuu huomattavasti, kun se kerätään sähköisesti, määrämuotoisena ja riittäväillä taustatiedoilla varustettuna. Saatavan palautteen määräkin kasvaa varmasti, kun palaute kerätään välittömästi joko toimenpiteen yhteydessä tai heti sen jälkeen.

LÄHTEET

Euroopan komissio. (2018). Maaseudun kehittäminen kaudella 2014-2020. Haettu 28.11.2018 osoitteesta

https://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020_fi

Euroopan komissio. (2014). Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020. Haettu 28.11.2018 osoitteesta

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/rural-development-2014-2020/country-files/fi/factsheet-mainland_fi.pdf

Hirsjärvi Sirkka ym. *Tutki ja kirjoita 2009*. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi

Holopainen, T. (2018). *Yrityksen perustamisopas 2018*. 27. uudistettu painos. Turenki: Hansaprint Oy

Hämeen ELY-keskus, Pitkänen Antti. (n.d.) Maaseutuohjelman esittely. Haettu 1.12.2018 osoitteesta

http://elykeskus.fi/documents/10191/6685969/Pitkanen_Manner-Suomen_maaseudun_kehittamisohjelma_2014-2010/c3c43610-0a91-4445-a35f-2071979fe6af

Hämeen ELY-keskus. (2013) Vihreän kasvun Häme, Hämeen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen alueellinen maaseutusuunnitelma 2014-2020. Haettu 27.11.2018 osoitteesta

https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/93521/Raportteja_106_2013_HAMELY.pdf?sequence=10

Luke. (2018) Tilastotietokanta, Maaseutuyritysten toimialajakauma. Haettu 15.1.2019 osoitteesta

http://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE_08%20Indikaattorit_08%20Maaseudun%20yritystointa%20ja%20el%c3%a4m%c3%a4nlaatu_06%20Maaseutuyritysten%20toimialajakauma/01_Maaseutuyrit_toimialajakauma.px/table/tableViewLayout1/?rxid=2a14b95e-8679-46c8-9429-861012767ea5

Maa- ja metsätalousministeriö. (n.d.) Maaseutu. Haettu 1.12.2018 osoitteesta

<https://mmm.fi/maaseutu/manner-suomen-maaseudun-kehittamisohjelma-2014-2020>

Maaseutu.fi. (n.d.) Maaseutuohjelman kotisivusto. Haettu 30.11.2018 osoitteesta

<https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/maaseutuohjelma/>

Maaseutu.fi. (n.d.) Maaseutuohjelman yleisesittelypaketti. Haettu 30.11.2018 osoitteesta

https://www.maaseutu.fi/globalassets/maaseutuohjelma/kalvopaketti-1_tammikuu-2018.ppt

Maaseutuvirasto. (2018) Maaseutu 2020 -hankerekisteri

https://tietopalvelu.mavi.fi/QvAJAXZfc/opendoc.htm?document=Published/raportointi.qvw&Sheet=SH_HR_FI&anonymous=true

ProAgria Etelä-Suomi ry. (2015) Hyvällä yhteistyöllä menestyviä yrityksiä - HYMY. Haettu osoitteesta 1.9.2018

<https://www.proagria.fi/hankkeet/hymy-hyvalla-yhteistyolla-menestyvia-yrityksia-6355>

HAASTATTELUT

Nurmi, Satu (2018) Projektipäällikkö, HYMY Häme-hanke, ProAgria Etelä-Suomi ry. Haastattelu 7.11.2018

Arvoisa vastaanottaja!

Olet osallistunut vuosien 2016-2018 välisenä aikana ProAgrian järjestämään toimintaan, joka on ollut osa HYMY Häme -hanketta.

Olet ollut yritystoimintasi osalta sparrattavana, osallistunut pienryhmään (Some, Tsemppiä Talouteen, Nuorten omistajanvaihdosryhmät ym.), suunnitellut yritysryhmähanketta tai ollut mukana ammattimatkoilla.

Muita järjestämiämme tilaisuuksia ja tapahtumia ovat olleet mm. Yrtti- ja Pakkaus-infot, Puustia Pisnekseen-tapahtumat sekä Rahoitusmahdollisuuksia maaseudun yrittäjille -tilaisuudet.

Tavoitteesi on ollut uusi yritystoiminta, rahoitusmahdollisuuksien selvittäminen erilaisiin investointeihin tai yrityksen kehittämisprojekteihin, verkostoituminen tai yleensä muutosten hallinta.

Nyt haluaisimme saada sinulta arvion toiminnastamme! Vastaathan kyselyyn, jotta saamme tärkeää palautetta asiakastyöstämme ja ennen kaikkea siitä, mitä sinulle ja yritystoiminnallesi tällä hetkellä kuuluu. Saamamme palaute auttaa meitä kehittämään toimintaamme.

Vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisina. Kyselyyn vastaamiseen kuluu aikaa noin 5 minuuttia.

Vastaa kyselyyn 25.10.2018 mennessä. Vastanneiden kesken arvotaan Tallink Siljan matkalahjakortti.

Voittajalle ilmoitamme henkilökohtaisesti.

Kysely ja palvelut toteutetaan osana Hämeen ELY-keskuksen ja alueen kuntien rahoittamaa Hyvällä yhteistyöllä menestyviä yrityksiä Hämeeseen eli HYMY -hanketta. Lisätietoa palveluistamme löydät osoitteesta www.proagria.fi/hymy.

Kyselyn tuloksia analysoidaan myös yleisellä tasolla Hämeen Ammattikorkeakouluun tehtävässä opinnäytetyössä, joka käsittelee yritysneuvonnassa tehtyä hanketyötä. Tuloksia käsitellään työssä yhteenvetotasolla, jolloin yksittäisen vastaajan tiedot pysyvät tunnistamattomina.

TAUSTAKYSYMYKSET

1. Yrityksesi kotikunta?

2. Yrityksesi päätoimiala?

3. Yrityksesi sivutoimiala?

Voit jättää tämän kysymyksen vastaamatta, jos sivutoimialaa ei ole.

4. Kauanko yrityksesi on toiminut?

- Yrityksen perustaminen suunnitteilla
- Alle 3 vuotta. Perustetun yrityksen nimi ja y-tunnus
- 3-10 vuotta
- Yli 10 vuotta
- Yritystoiminta päättyvässä / päättynyt viimeisen 2 vuoden aikana

5. Toimitko yrittäjänä?

- Kokoaikaisesti
- Osa-aikaisesti, %-osuus työajasta?

6. Yrityksen liikevaihto?

- Ei vielä liikevaihtoa
- Alle 50 000 €
- 50 000 € - 100 000 €
- 100 000 € - 200 000 €
- 200 000 € - 300 000 €
- Yli 300 000 €

7. Onko yritykselläsi palkattua työvoimaa?

PALAUTTEESI TOIMINNASTAMME

8. Mihin HYMY Hämeen toimintaan olet osallistunut?

- Yrityskohtainen neuvonta
- Infotilaisuudet ja muut tapahtumat
- Pienryhmätoiminta
- Yritysryhmähankkeen suunnittelu
- Ammattimatkat
- Jokin muu, mikä?

9. Mihin asioihin olet saanut neuvontaa ja miten merkittävänä sitä pidät oman yritystoimintasi kehittämisessä asteikolla 1-5?

Asteikko on: 1 = ei lainkaan merkitystä ... 5= huomattava merkitys. Arvioi ne kohdat, joihin olet osallistunut.

	1	2	3	4	5
Apua yrityksen perustamiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Apua liikeidean täsmentämiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Apua yritysrahoituksen suunnitteluun (esim. starttiraha)	☐	☐	☐	☐	☐
Apua investoinnin rahoituksen suunnitteluun	☐	☐	☐	☐	☐
Apua yrityksen omien kehitysprojektien edistämiseen (esim. yritysryhmät ja innovaatioprojektit)	☐	☐	☐	☐	☐
Apua eri yhteistyötahojen tai asiantuntijoiden löytämiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Markkinointiosaamiseen (esim. some, pakkausmerkinnät)	☐	☐	☐	☐	☐
Verkostoitumiseen oman alan tai alueen toimijoiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Jotain muuta, mitä? mitä?	☐	☐	☐	☐	☐

10. Miten saamasi neuvonta on mahdollisesti edistänyt yritystoimintaasi?

	Kyllä	Ei
Liikevaihto on kasvanut	☐	☐
Olen palkannut lisää henkilökuntaa	☐	☐
Tuote- tai palveluvalikoima on laajentunut	☐	☐
Olen verkostoitunut entistä paremmin	☐	☐
Yritysten välinen yhteistyö on lisääntynyt	☐	☐
Oma osaamiseni on kehittynyt	☐	☐
Jotain muuta, mitä?	☐	☐

11. Millaista toimintaa toivoisit jatkossa olevan tarjolla?

- Yritysryhmätoimintaa
 - Yrityskohtaista neuvontaa
 - Infoja tai koulutuksia
 - Verkkoluentoja
 - Opintomatkoja
-

Jotain muuta, mitä?

12. Mitä aiheita toivoisit niissä käsiteltävän?

- Rahoitusvaihtoehdot
- Yritystoiminnan erilaiset tukimahdollisuudet
- Talousneuvonta
- Liikeidean hiominen
- Verkostoituminen
- Markkinointi ja viestintä
- Muutoshallinta
- Sukupolven- tai omistajanvaihdostilanteet
- Henkilöstöasiat
- Digitalisaatio
- Jotain muuta, mitä?

13. Sana vapaa! Palautteesi, kehitysehdotuksesi tai muut terveisesi ProAgrian yritysasiantuntijoille (Satulle / Maijalle / Ullalle / Outille / Päiville):

YHTEYSTIEDOT

14. Täytähän yhteystietosi, mikäli haluat osallistua arvontaan ja/tai haluat, että yritysasiantuntijamme ottaa sinuun yhteyttä.

- Haluan osallistua arvontaan
- Haluan, että minuun otetaan yhteyttä

15. Yhteystiedot

Nimi

Yritys

Puhelin

Sähköposti

Osoite

Postinumero

Postitoimipaikka